

11. ANALIZA EFICACITĂȚII MODULUI DE GOSPODĂRIRE A PĂDURILOR

11.1. Realizarea continuității funcționale

Funcțiile economice și sociale ale arboretelor și ale pădurii în ansamblul ei, au fost prezentate în capitolul 5 din prezentul amenajament. Aceste funcții au fost atribuite de către amenajamentele anterioare, la actuala amenajare ele revizuindu-se și punându-se de acord cu noile cerințe economico-sociale și cu normele tehnice în vigoare, avându-se în vedere faptul că unele arborete îndeplinesc concomitent mai multe funcții.

Evoluția suprafețelor incluse în grupa I funcțională

Tabelul 11.1.1.

Amenajamentul din anul	Categorii funcționale [ha] *														Total
	Grupa I											Grupa a II - a			
	1D	2A	2I	4B	4E	5C	5D	5H	5L	5M	Total	1B	1C	Total	
1985	290,30	-	-	904,60	34,50	-	110,90	-	-	-	1340,30	-	-	5252,80	6593,10
1995	151,40	-	-	959,30	34,50	-	110,70	88,60	-	-	1344,50	-	-	4809,40	6153,90
2005	128,00	3,40	-	942,80	-	111,40	-	69,60	-	-	1255,20	4373,20	308,00	4681,20	5936,40
2015	96,60	3,40	3,77	929,42	-	110,95	-	103,01	27,77	2592,73	3867,65	853,14	27,53	880,67	4748,32

Tabelul 11.1.1. (continuare)

Amenajamentul din anul	Subgrupe funcționale [ha] *					Total grupa I [ha] *
	1.1. Protecția apelor	1.2. Protecția terenurilor și solurilor	1.3. Protecția contra factorilor climatici și industriali dăunători	1.4. Funcții de recreere	1.5. Interes științific, ocrotirea genofondului și ecofondului forestier	
1985	290,30	-	-	939,10	110,90	1340,30
1995	151,40	-	-	993,80	199,30	1344,50
2005	128,00	3,40	-	942,80	291,70	1255,20
2015	96,60	7,17	-	929,42	2834,46	3867,65

* Situația se referă la arboretele și terenurile destinate împăduririi sau reîmpăduririi, din momentele (etapele) respective.

Încă de la amenajarea din anul 1974 s-a evidențiat importanța funcțiilor de protecție ale arboretelor, unora dintre acestea atribuindu-li-se cu prioritate astfel de funcții, prin încadrarea în grupa I funcțională. Suprafața arboretelor încadrate în grupa I funcțională a variat de la o amenajare la alta în funcție de prevederile normelor tehnice în vigoare, politicile forestiere din diversele perioade, reconsiderărilor făcute de personalul silvic amenajist și din cadrul O.S. și, mai ales în ultimele două decenii, datorită variațiilor mari ale suprafeței fondului forestier proprietate publică a statului și constituirii ariilor protejate *Natura 2000*.

Justificarea diferenței între suprafețele incluse în grupa I funcțională la amenajarea actuală, atât pe subgrupe funcționale, cât și pe total, comparativ cu amenajarea precedentă, este realizată în continuare.

Astfel, prin constituirea rețelei europene de arii protejate *Natura 2000* multor arborete din grupa a II-a funcțională li s-a atribuit rol de protecție, fiind trecute în grupa I categoria funcțională 5.M (TIV funcțional). Categoria 5.M, dar cu TII funcțional, li s-a atribuit și unui număr de 4 arborete din cadrul U.P VIII, care protejează habitate sau specii rare, fiind nominalizate drept păduri cu valoare ridicată de conservare (PVRC).

A crescut suprafața categoriei funcționale 5.H și apare categoria funcțională 5.L (păduri constituite în zone de protecție – zone tampon – a arboretelor desemnate ca resurse genetice forestiere), prin actualizarea datelor în conformitate cu „Catalogul național al resurselor genetice forestiere” (RGF) și „Catalogul național pentru producerea materialelor forestiere de reproducere”.

Categoria funcțională 1.2I s-a constituit prin identificarea unei zone cu fenomene de înmlăștinare.

Variațiile celorlalte categorii funcționale se datorează diminuării suprafeței fondului forestier proprietate publică de stat (retrocedări în baza legilor fondului funciar), diferențelor de determinare a suprafețelor (cu ocazia actualei amenajări, determinarea suprafețelor O.S. Adâncata s-a efectuat în sistem GIS) și reconsiderării priorităților funcțiilor de protecție atribuite (unele categorii funcționale protective au căpătat prioritate în fața altora).

Cu toate diferențele mari de suprafațe încadrate, pe subgrupe funcționale, în grupa I, se poate afirma că, în general, prevederile amenajamentelor au urmărit o anumită continuitate funcțională a arboretelor încadrate în această grupă funcțională (se remarcă faptul că toate categoriile funcționale din vechiul amenajament se regăsesc și în cel actual).

Principiul continuității – unul dintre principiile de bază ale activității de amenajarea pădurilor, a impus realizarea continuității funcționale pe două planuri :

- *continuitatea producției de lemn - pentru arboretele în care se reglementează recoltarea de produse principale ;*
- *continuitatea exercitării diferitelor funcții de protecție atribuite pădurilor din grupa I.*

În raport cu funcția prioritară (care a stat și la baza întocmirii tabelului 11.1.1.), în amenajamentele U.P. (implicit în S.G.), sunt prevăzute măsuri speciale de gospodărire, cu scopul de a se crea arborete cu structură corespunzătoare, capabile să îndeplinească, într-o măsură cât mai mare, funcțiile atribuite.

11.2. Dinamica dezvoltării fondului forestier

Eficacitatea modului de gospodărire a pădurilor se reflectă în evoluția cantitativă, calitativă și valorică a producției și productivității acestora.

În subcapitolul 15.1. din amenajament este prezentată, în limita datelor de care s-a dispus, evoluția principalilor indicatori cantitativi și calitativi, la nivel de ocol, începând cu amenajamentul din anul 1975. De asemenea, evoluția acestor indicatori este prezentată și pentru următoarele patru decenii, cât și în perspectivă (țel), pentru arboretele în producție, aceasta în ipoteza menținerii în continuare a actualelor baze de amenajare, a respectării întocmai a prevederilor amenajamentelor actuale, implicit a nemanifestării calamităților naturale (doborâturi și rupturi produse de vânturile puternice și de căderile abundente de zăpadă, uscări în masă, incendii etc.) și în cazul în care suprafața arboretelor în producție, pe subunități, nu se va diminua ca urmare a unor cauze mai mult sau mai puțin previzibile.

Analizând situațiile prezentate în tabelul 15.1.1., constatăm următoarele :

a) Indicatori cantitativi

- **suprafața fondului forestier al ocolului** a suferit, de-a lungul timpului, modificări mai mult sau mai puțin importante, urmare firească a politicilor forestiere și situațiilor socio-economice din diferitele etape analizate (inclusiunea în fondul forestier de stat a unor terenuri acoperite cu vegetație forestieră, retrocedarea, în baza legilor fondului funciar, a unor suprafețe de fond forestier foștilor proprietari etc.) ;

- **suprafața pentru care s-a reglementat recoltarea de produse principale** a înregistrat valori diferite de la o amenajare la alta ca urmare, mai ales, a modului în care era privită zona arboretelor încadrate în grupa I și modul de gospodărire al acestora. Reducerea sensibilă a suprafeței în care se reglementează recoltarea de produse principale la ultimele două amenajări (inclusiv cea actuală) este urmare firească a diminuării fondului forestier total al ocolului (inclusiv a celui productiv), prin aplicarea legilor fondului funciar ;

- **fondul lemnos total pe picior** : este strâns legat de suprafața pădurilor, de modul de gospodărire a acestora și, nu în ultimul rând, de recoltele de lemn. Având în vedere atât faptul că suprafețele ocupate de vegetație forestieră și recoltele totale (produse principale, secundare, conservare etc.), au înregistrat fluctuații mari în etapele analizate, cât și punerile în posesie de la ultimele două amenajări (prin aplicarea legilor fondului funciar), nu se poate face o analiză aprofundată a motivelor pentru care fondul lemnos total a înregistrat variațiile cuprinse în tabel, cu atât mai mult cu cât modul de culegere, interpretare, prelucrare și, nu în ultimă instanță, tabelele dendrometrice utilizate, nu au fost aceleași la fiecare amenajare ;

- **creșterea curentă totală**, implicit indicele de creștere curentă, sunt greu de analizat, atât datorită tabelelor diferite utilizate în decursul timpului, cât și reducerii fondului forestier total (prin aplicarea legilor fondului funciar). La ultima amenajare, indicele de creștere curentă la nivel de ocol, a înregistrat o scădere, atât datorită faptului că majoritatea suprafețelor retrocedate sunt acoperite de păduri de vârste mijlocii, cu creșteri mai mari, cât și creșterilor curente mai reduse aferente arboretelor rămase în fondul forestier de stat, care au clase de producție ceva mai reduse (a se vedea tabelul 3.3.4.) ;

- **densitatea medie** a tuturor arboretelor, relativ bună la amenajarea actuală, ca și la amenajările anterioare, s-a redus totuși față de amenajarea precedentă cu 0,3 (de la 0,78 la 0,75), cauzele fiind multiple: regenerări și plantații tinere în care sunt necesare completări, arborete în care sunt în curs de desfășurare tratamente intensive, extragerea de produse accidentale etc. Trebuie menționat faptul că în situația ideală („tel“), densitatea arboretelor în producție nu va putea depăși valoarea de 0,85, datorită tratamentelor cu perioade medii-lungi de regenerare care se prognozează a se practica pe o scară tot mai largă ;

- **posibilitatea de produse principale** a înregistrat valori foarte diferite de la o etapă la alta, influențată fiind de suprafața arboretelor în care se reglementa recoltarea de produse principale, de modul cum era organizată producția, de procedeul de calcul a posibilității utilizat la fiecare amenajare și, nu în ultimul rând, de politica forestieră din perioadele analizate. Estimăm că în viitor, odată cu normalizarea structurii pe clase de vârstă, acest indicator se va stabili în jurul valorii de 15.500 m.c./an (pentru S.U.P. „A“) ;

- **posibilitatea de produse secundare** a fost diferită mult de la o amenajare la alta, influențele cele mai mari asupra acesteia având-o importanța dată lucrărilor de îngrijire și modul de calcul, dar și structura pădurilor pe clase de vârstă, consistența arboretelor tinere etc. În subunitățile de codru regulat (S.U.P. „A“) acest indicator va înregistra, în general, creșteri periodice până la o valoare, în situația ideală – „tel“, de aproximativ 8160 m.c./an, ca urmare a normalizării treptate a structurii pe clase de vârstă a fondului forestier și a consistenței pădurilor ;

- **structura pădurilor pe clase de producție**, inclusiv clasele de producție medii pe specii, sunt în strânsă legătură cu bonitatea stațiunilor, dar și cu corectitudinea aprecierii (determinării) claselor de producție pe elemente de arboret. Nu s-au produs modificări importante în decursul timpului. Variațiile evidențiate în tabelul 3.3.4. sunt datorate atât celor anterior afirmate, cât și suprafețelor diferite ale fondului forestier (suprafețe cu arborete de productivități diferite), gospodărit de ocolul în studiu la amenajările analizate ;

b) Indicatori calitativi

- **compoziția fondului forestier total**, ca și **compoziția fondului productiv**, au fost afectate atât de aplicarea legilor fondului funciar, cât, mai ales de tratamentele aplicate și de politica forestieră care a impus, în unele perioade, „înrășinarea“ forțată și de cele mai multe ori nejustificată a fondului forestier. La ultima amenajare s-a înregistrat dispariția aproape completă a molidișurilor instalate în afara arealului natural în urma acțiunii factorilor destabilizatori, urmată de o tendință de revenire la tipurile naturale fundamentale de pădure. În etapele următoare, îndeosebi la nivelul arboretelor în care se reglementează recoltarea de produse principale, prin tratamentele prevăzute, se va continua normalizarea compoziției arboretelor ;

- **tratamentele prevăzute și aplicate** în primele etape, nu totdeauna au corespuns cerințelor reale ale arboretelor : deși regenerarea naturală se putea realiza în condiții bune din sămânța speciilor principale specifice zonei în toate U.P., au existat situații când suprafețe mari (uneori acoperite de diverse amestecuri), au fost parcurse cu tăieri în crâng sau rase urmate în mai mare sau mai mică măsură de împăduriri. Prezentul amenajament, la nivel de total arborete în producție, are ca prevederi (a se vedea tabelul 13.1.2.) în procent mare tratamente cu perioade medii-lungi de regenerare (tăieri progresive). Tăieri în crâng s-au prevăzut în salcâmete și zăvoaie de plop și sălcii, în timp ce tăierile rase (de substituiri), s-au prevăzut doar în situațiile în care trebuie înlocuite arboretele necorespunzătoare (total derivate sau artificiale) în care nu se poate realiza o regenerare naturală corespunzătoare ;

- **modul de regenerare** – din sămânță (61%), prin plantații (25%) și din lăstari (14%), (a se vedea tabelul 16.2.3.1.), este, în mare, corespunzător. În perspectivă, se va urmări promovarea regenerării naturale din sămânță, adoptându-se tratamente adecvate și ajutându-se regenerarea naturală. Unde este cazul, se vor efectua plantații și semănături directe, dar numai cu specii corespunzătoare și cu proveniențe controlate ;

- **ponderea arboretelor naturale cu structuri pluriene și relativ pluriene** : în cadrul ocolului nu există arborete pluriene, iar arboretele relativ pluriene reprezintă cca 9% (458,06 ha). Trebuie menționat că în cazul majorității arboretelor relativ pluriene structura a fost decisă de vârsta elementelor de arboret : există elemente de arboret, din aceeași specie sau din specii diferite, care au vârste ce diferă cu 30 de ani sau mai mult (între elementul de arboret cel mai tânăr și cel mai în vârstă), aspect ce relevă faptul că arboretele nu sunt „relativ pluriene” propriu-zis ci bietajate (de altfel, datorită vârstei înaintate a majorității acestor arborete, indiferent de modul de gospodărire, ele nu vor putea fi conduse spre o structură plurienă). În aceste condiții, îmbunătățirea structurii sub acest aspect se va face într-un viitor mai îndepărtat, odată cu normalizarea structurii fondului forestier în ansamblul său.

c) Indicatori valorici

O analiză fundamentată și reală sub acest aspect nu se poate realiza din cauza, pe de o parte a lipsei de date și pe de altă parte a incertitudinii în ceea ce privește corectitudinea indicatorilor valorici ce ar putea fi prezentați. În acest sens trebuie menționat că este bine cunoscut modul în care, înainte de anul 1990, se stabileau valorile (cantitățile) „planificate“, ca și felul în care „realizările“ erau „raportate“, aspecte ce fac ca la o parte din datele existente să nu li se poată da importanța necesară unor valori de referință comparabile, drept pentru care nu vor fi prezentate.

Acum, când sistemul economic s-a schimbat, fără a se ajunge la o stabilizare (stabilitate) valorică, nu se poate face o prognoză a evoluției indicatorilor valorici.

Cu toate acestea se poate afirma, cu certitudine, că *ocolul în studiu are posibilitatea de a rămâne rentabil și în viitor, pe baza resurselor de masă lemnoasă existente, ca și prin valorificarea intensivă și a altor produse în afara lemnului (vânatul, fructele de pădure, ciupercile comestibile, potențialul turistic etc.), pe care, cu generozitate, le oferă natura celor ce administrează fondul forestier și zonele limitrofe acestuia.*

